بسمه تعالی

ملاحظات اخلاقی در انتشار آثار پژوهشی

دکتر غلامرضا روشندل

مدیر تحقیقات و فن آوری و
عضو کمیته اخلاق در پژوهش
دانشگاه علوم پزشکی گلستان
roshandel@goums.ac.ir



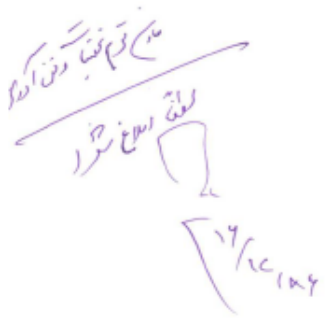
ICMJE INTERNATIONAL COMMITTEE of MEDICAL JOURNAL EDITORS

http://www.icmje.org/



https://publicationethics.org/

راهنمای کشوری
اخلاق در انتشارآثار پژوهشی



راهنمای کشوری اخلاق در انتشار آثار پژوهشی

- فصل اول: شرایط نویسندگی مقالات و آثار علمی
- فصل دوم: مصادیق تخلف پژوهشی در گزارش و انتشار آثار علمی
- فصل سوم: اصول اخلاقی در سردبیری و داوری نشریات علمی و پژوهشی



راهنمای کشوری اخلاق در انتشار آثار پژوهشی

- فصل اول: شرایط نویسندگی مقالات و آثار علمی
- فصل دوم: مصادیق تخلف پژوهشی در گزارش و انتشار آثار علمی
- فصل سوم: اصول اخلاقی در سردبیری و داوری نشریات علمی و پژوهشی



فصل اول
شرایط نویسندگی مقالات و آثار علمی

- **ماده ۱-۱-** فردی نویسنده یک مقاله محسوب میشود که چهار شرط زیر را به طور **هم زمان** دارا باشد.

- **شرط ۱**: فرد باید همکاری مؤثر و قابل توجهی در حداقل یکی از زیرمجموعه های زیر داشته باشد:

  الف: ارائه ایده پژوهشی یا ب: طراحی مطالعه یا ج: جمع آوری داده ها یا د: آنالیز و تفسیر داده ها

- **شرط ۲:** فرد باید در نوشتن نسخه اولیه دستنوشته **یا** در بازبینی و مرور نقادانه آن همکاری کند.

- **شرط ۳:** فرد باید نسخه ی نهایی دستنوشته را قبل از انتشار مطالعه و آن را تأیید کرده باشد.

- **شرط ۴:** باید مسؤولیت پاسخگویی در مقابل کلیه جنبه های انجام پژوهش منجر به مقاله از جمله مسؤولیت رعایت دستورالعملها و راهنماهای عمومی و اختصاصی اخلاق در پژوهش در طراحی، انجام و انتشار مقاله را بپذیرد.

- تبصره ۱: حذف نام فرد یا افرادی که شرایط چهارگانه نویسندگی مقاله را دارا باشند از لیست نویسندگان (نویسنده پنهان) (Ghost author) ممنوع است.
- تبصره ۲: اضافه کردن نام فرد یا افرادی که شرایط چهارگانه نویسندگی را دارا نیستند، در لیست نویسندگان (نویسنده مهمان) (Guest & Gift author) ممنوع است.
- تبصره ۳: مسؤولیت اخلاقی و حقوقی ذکر نام افرادی که بدون داشتن همه شرط های نویسندگی نامشان در زمره نویسندگان مقاله آمده و یا با وجود داشتن شرط های نویسندگی نامشان از لیست نویسندگان حذف شده اسیت با همه نویسندگان مقاله میباشد.



- تبصره ۴: الزام به دارا بودن شرایط نویسندگی در مورد تیم های پژوهشی که دارای اعضای متعدد میباشند نیز صدق میکند و صرف عضویت درگروه پژوهشی و یا وجود نام فرد به عنوان همکار طرح پژوهشی شرایط لازم برای نویسنده بودن را ایجاد نمی کند. اگرچه تمام افرادی که معیارهای مندرج در شرط ۱ ماده ۱-۱ را دارند، حتی اگر همکاری خود را با آن مرکز یا تیم پژوهشی قطع کرده باشند، لازم است با رعایت سایر شرایط نویسندگی، فرصت مشارکت به عنوان نویسنده را پیدا کنند و سابقه این موضوع باید به صورت مکتوب ثبت شود.

- تبصره ۵: در مقالاتی که از پایان نامه های دانشجویی منتج میشوند نیز، نویسندگان اعم از دانشجوی مربوطه، استاد(ان) راهنما، استاد(ان) مشاور و غیره باید کلیه ی شروط چهارگانه ذکر شده در ماده ۱-۱ را دارا باشند.

- تبصره ۶: صرف همکاری در اموری مانند تهیه و تامین بودجه پژوهشی، ارائه مشاوره های مقطعی از جمله مشاوره آماری و روش شناسی، ایجاد یا در اختیار قرار دادن امکانات آزمایشگاهی، انجام آزمایشات مربوط به بیماران یا نمونه های پژوهشی و یا ارجاع و معرفی بیماران به پژوهشگران برای شرکت در پژوهش، شرایط کافی برای درج نام انجام دهنده در لیست نویسندگان مقاله منتج از فعالیت پژوهشی را ایجاد نخواهد کرد؛ حتی اگر افراد حق الزحمه ای برای ارائه خدمت مذکور دریافت نکرده باشند.
- تبصره ۷: از کلیه افرادی که در حمایت، طراحی، اجرا، نوشتن یا سایر مراحل تحقیق و پژوهش همکاری داشته اند ولی همه ی چهار شرط لازم جهت نویسندگی را دارا نمی باشند، باید در قسمت "تقدیر و تشکر" مقاله سپاسگزاری شود.
- تبصره ۸: فردی که فقط مترجم یا ویراستار دستنوشته است دارای شرایط نویسندگی نیست. در موردی که ترجمه متن توسط مترجمی غیر از نویسندگان انجام میشود لازم است این موضوع در بخش "تقدیر و تشکر" اشاره شود و از مترجم سپاسگزاری شود.



- **ماده ۲-۱-** داشتن مسؤولیت اجرایی از جمله ریاست بخش، گروه، دانشکده، دانشگاه، مرکز تحقیقاتی و یا داشتن هرگونه سمت کارشناسی و مدیریتی در هر سطحی به خودی خود منجر به مالکیت داده های موجود در آن مجموعه و ایجاد حق نویسندگی و لذا درج نام در لیست نویسندگان مقالات منتج شده از آن داده ها نخواهد شد.

- تبصره: هر گونه اجبار یا الزام مستقیم و غیر مستقیم افراد مراجعه کننده برای استفاده قانونی از اطلاعات، نمونه ها و داده های موجود در مراکز و موسسات از جمله مراکز بهداشتی، بیمارستانها و مانند آن، برای قرار دادن نام فرد یا افراد مشخص در زمره نویسندگان مقاله، سوء استفاده از موقعیت بوده و تخلف پژوهشی محسوب میشود.

- **ماده ۳ -۱:** در صورت مخالفت یک یا چند نفر از پژوهشگران دارای شرایط بالقوه نویسندگی، با نوشتن و انتشار مقاله حاصل از طرح تحقیقاتی یا پایان نامه، ارسال و چاپ مقاله توسط سایر نویسندگان تنها در صورتی ممکن خواهد بود که با درخواست آن دسته از همکاران که مایل به انتشار نتایج پژوهش هستند، موضوع درکمیته اخلاق در پژوهش دانشگاهی بررسی و مجوز چاپ مقاله صادر شود. درصورت اخذ مجوز، قراردادن نام افراد فاقد شروط مندرج در ماده ۱ -۱ از جمله فرد مخالف، در مقاله ممنوع است مگر اینکه افراد مذکور با انتشار، موافقت کرده و شرایط نویسندگی را حاصل کنند.

- تبصره: درصورتیکه دسترسی به برخی از افراد که میتوانند حائز شرایط نویسندگی شوند، ممکن نباشد، لازم است آن دسته از نویسندگان که مایل به انتشار مقاله هستند، تمام تلاش خود را برای دسترسی به فرد مذکور به عمل آورند و در صورتیکه فرد یا افراد مذکور باز هم در دسترس نباشند، دستنوشته تنها در صورتی قابل انتشار خواهد بود که این موضوع مورد تایید کمیته ی اخلاق در پژوهش دانشگاه محل فعالیت نویسنده اول یا نویسنده طرف مکاتبه باشد. در هرحال نام هیچ فردی بدون اطلاع وی و تایید متن نهایی دست نوشته نباید در لیست نویسندگان قرار بگیرد.

- **ماده ۴-۱ :** نویسنده طرف مکاتبه که اصطلاحاً نویسنده مسؤول نامیده میشود یکی از نویسندگان دستنوشته است که به دلیل جایگاه علمی و نقش خود در مطالعه برای مثال، مجری اصلی طرح یا استاد راهنمای اول پایان نامه از سوی سایر نویسندگان، مسؤولیت مکاتبات و پاسخگویی به ابهامات و ایرادات مطرح شده در مورد دستنوشته یا مقاله و انتقال نظرات و مکاتبات مهم به سایر نویسندگان و تنظیم روابط بین نویسندگان را به عهده دارد.
- تبصره ۱: به کار بردن عنوان نویسنده مسؤول به این مفهوم نیست که نویسنده طرف مکاتبه به تنهایی مسؤول صحت پژوهش و گزارش آن است. این مسؤولیت به عهده تک تک نویسندگان میباشد. با توجه به سوء برداشت هایی که ممکن است در استفاده از لفظ نویسنده مسؤول ایجاد شود، استفاده از عنوان "نویسنده طرف مکاتبه" برای این جایگاه مناسبتر است.
- تبصره ۲: در پژوهش های کلان ملی و بین المللی که توسط یک تیم پژوهشی بزرگ و با تعداد زیاد پژوهشگر انجام شده اند و نقش نویسندگان در نوشتن مقاله منحصر به یک بخش محدود و تخصصی بوده است، مسؤولیت هر یک از نویسندگان ، به قسمت تخصصی مربوط به خود وی محدود میشود.

- تبصره ۳: نویسنده طرف مکاتبه یکی از نویسندگان مقاله است که توان علمی و وقت کافی جهت ایجاد ارتباط لازم بین سایر نویسندگان و مجلات علمی را دارا باشد. استاد راهنمای اول و مجری اصلی طرح های تحقیقیاتی، اولویت دارند به عنوان نویسنده ی طرف مکاتبه شناخته شوند، مگر اینکه شرایط داشتن این جایگاه از جمله وقت کافی برای انجام شرح وظایف نویسنده طرف مکاتبه را نداشته باشند، لذا داشتن رتبه دانشگاهی بالاتر و یا توان علمی بیشتر در این زمینه الزامی نیست، اگرچه توصیه میشود فردی که جایگاه علمی تثبیت شده ای در حوزه ی مربوطه دارد این وظیفه را به عهده بگیرد.
- تبصره ۴: مجلات در موارد خاص و استثنایی این اختیار را دارند که امکان درج نام بیش از یک نفر به عنوان نویسند ه اول یا طرف مکاتبه را فراهم کنند. در این راستا لازم است نشریه، سیاستهای شفافی در این مورد اتخاذ و اعلام کنید. در مورد هر مقاله که بیش از یک نویسنده اول یا نویسنده طرف مکاتبه دارد، لازم است علت این تصمیم به صورت روشنی در زیرنویس همان صفحه توضیح داده شود.



- **ماده ۵ -۱:** ترتیب نامها در بخش نویسندگان مقاله براساس میزان مشارکت هریک از افراد و از طریق توافق جمعی آنان مشخص می شود و عواملی مانند رتبه دانشگاهی افراد، جایگاه علمی، شهرت ملی و بین المللی نویسندگان نقشی در ترتیب نامها نخواهد داشت.

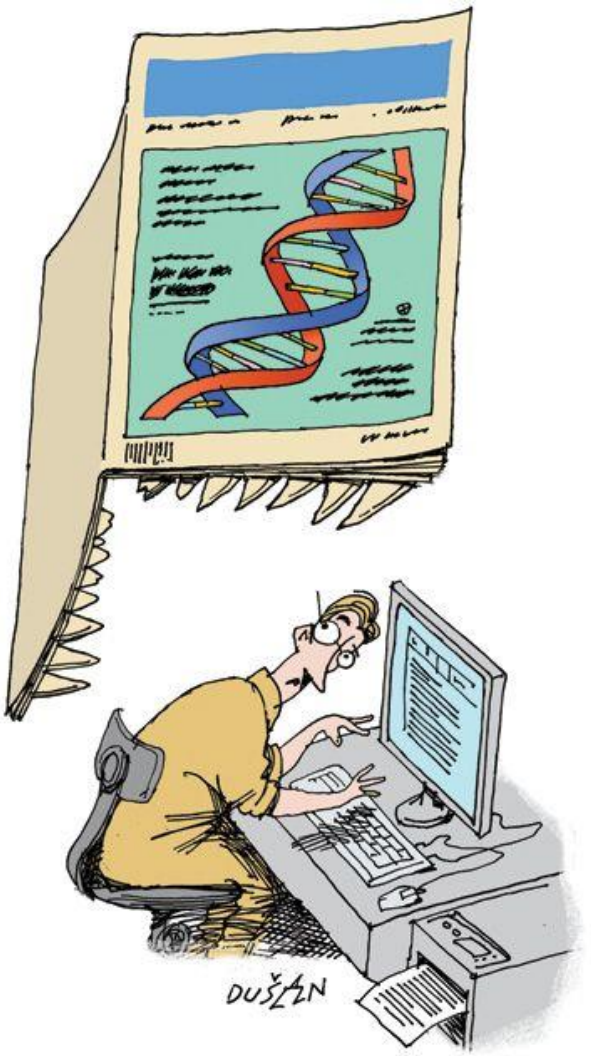
- تبصره ۱: فردی که بیشترین سهم را درفعالیتهای مندرج در شرط ۱ ماده ۱-۱- داشته است، نویسنده ی اول خواهد بود. در مورد پایان نامه های دانشجویی که دانشجو نسخه اولیه دستنوشته را تهیه کرده باشد، نویسنده اول دانشجو میباشد.
- تبصره ۲: مناسب تر است که نام نویسنده ی طرف مکاتبه به عنوان نویسنده آخر نوشته شود .
- تبصره ۳: در صورت عدم توافق نویسندگان در مورد ترتیب قرار گرفتن نامها در لیست نویسندگان، لازم است درخواستی با امضای تمامی نویسندگان، با ذکر دقیق میزان همکاری هر فرد به کمیته اخلاق در پژوهش دانشگاه تصویب کننده ی طرح پژوهشی منجر به تولید دستنوشته مربوطه ارسال شود، رای کمیته مذکور برای همه ذینفعان لازم الاجرا خواهد بود.



- **ماده ۶-۱:** ذکر وابستگی آکادمیک غیرواقعی به هر دلیلی از جمله برای افزایش صوری انتشارات مرکز تحقیقاتی، مؤسسه یا دانشگاه خاص از نظر اخلاقی غیر قابل قبول و تخلف پژوهشی محسوب میشود.
- تبصره ۱: لازم است نویسنده، وابستگی سازمانی خود را به موسسه ای که در زمان ارسال دستنوشته در آن فعالیت دارد، اعلام کند حتی اگر در فاصله زمانی انجام پژوهش تا ارسال دستنوشته، وابستگی سازمانی پژوهشگر تغییر کرده باشد. در صورتی که نویسنده به مؤسسه محل انجام پژوهش تعهدی مبنی بر استفاده از وابستگی زمان انجام پژوهش داشته باشد، لازم است هر دو وابستگی نویسنده ذکر شود.
- تبصره ۲: لازم است اعضای هیات علمی و پژوهشگران دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی در هنگام ذکر وابستگی سازمانی و آدرس خود در مقالات، حتی المقدور از پست الکترونیک دانشگاهی و رسمی استفاده کنند

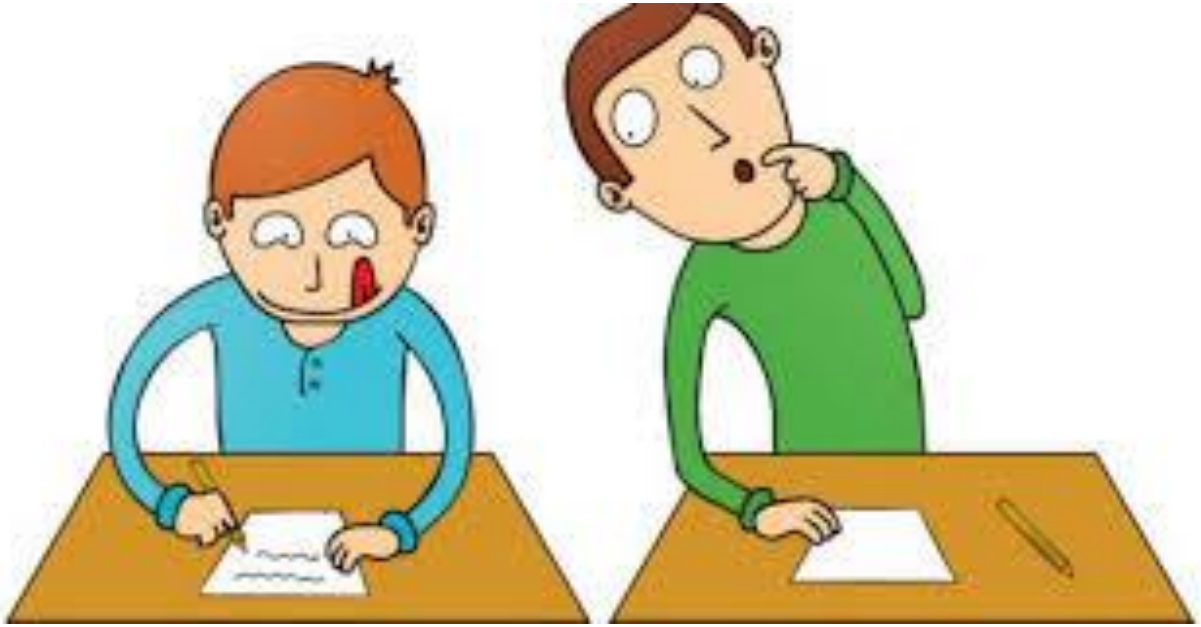
فصل دوم
مصادیق تخلف پژوهشی در گزارش و انتشار آثار علمی

- **ماده ۱-۲:** هرگونه انحراف از اصول اخلاقی پذیرفته شده در نگارش متن آثار علمی و پژوهشی، از جمله ساختن (جعل) داده ها (شامل ارائه نتایجی که مبتنی بر یک پژوهش واقعی نیستند) (Fabrication)، دست کاری داده های حاصل از پژوهش (Falsification) شامل اجتناب از ذکر برخی یافته های پژوهش به ویژه در مورد عوارض نامطلوب درکارآزمایی های بالینی و یا دستکاری در تصاویر و سرقت معنوی یا ادبی، فریبکاری محسوب میشود و مصداق تخلف پژوهشی میباشد.





- **ماده ۲-۲:** سرقت معنوی (Plagiarism) عبارت است از استفاده از تمامی یا قسمتی از مطالب یا ایده های منتشرشده یا منتشرنشده ی فرد یا افراد دیگر بدون ذکر منبع به روش مناسب یا عدم کسب اجازه از مالک معنوی در موارد ضروری.



- **ماده ۳-۲ :** استفاده از اصل یا ترجمه ی متن منتشرشده ی دیگران در دستنوشته، باید بر طبق ضوابط زیر انجام شود:

- ۱- درصورت استفاده از شکل، جدول، پرسشنامه و یا بخش قابل توجهی از متن مورد نظر یا ترجمه ی آن، به صورت آوردن عین آن متن، باید علاوه بر آوردن متن در داخل گیومه و ذکر منبع، از مالک معنوی متن اولیه اجازه کتبی اخذ شود.
- ۲- درصورت استفاده از بخش جزئی از متن مورد نظر یا ترجمه ی آن، به صورت آوردن عین آن متن، باید متن مورد نظر در داخل گیومه آورده شود و منبع آن ذکر شود.
- ۳- درصورت استفاده از متن مورد نظر یا ترجمه ی آن به صورت نقل به مضمون، جمع بندی، نتیجه گیری یا برداشت ایده، باید منبع آن ذکر شود. نقل به مضمون نباید به گونه ای باشد که با منظور نویسندگان اصلی و روح کلی نوشته ی آنها منافات داشته باشد.



- تبصره ۱: اگر بخشی از متن که مورد استفاده قرار می گیرد، به صورت جزئی، مثلاً در حد تغییر چند کلمه یا آوردن معادل آنها یا تغییر زمان افعال تغییر کند، باز هم شامل موارد مربوط به آوردن عین متن (بند ۱و ۲ از ماده ۳-۲) می شود.
- تبصره ۲: مندرجات این ماده در مورد مطالب منتشرشده ی قبلی خود نویسنده گان دستنوشته نیز صادق است.
- تبصره ۳: ارجاع در نوشتن مقاله باید بر اساس موازین علمی باشد و هرگونه ارجاع غیر ضروری به خود و یا دیگران به قصد بالا بردن تعداد ارجاعات نادرست میباشد.
- تبصره ۴: برای تشخیص سرقت معنوی یا ادبی لازم است متن توسط کارشناس مرتبط بررسی شود، صرف تکیه بر درصد کپی برداری که توسط نرم افزارهای مربوطه گزارش میشود بَدون بررسی کارشناسی و درنظرگرفتن مندرجات این راهنما صحیح نمیباشد.

- **ماده ۴-۲ :** تمام محققین موظفند درصورت اطمینان از وقوع هرگونه فریبکاری در مراحل مختلف طراحی، اجرا و انتشار نتایج پژوهش، موارد را با رعایت حداکثر محرمانگی حسب مورد به کمیته اخلاق در پژوهش دانشگاه یا موسسه ای حامی پژوهش، رئیس یا مسؤول محل کار یا تحصیل خود و یا پژوهشگران/ نویسندگان مورد نظر، اطلاع دهند.
- تبصره: تا پیش از محرز شدن وقوع فریبکاری توسط کمیته اخلاق در پژوهش دانشگاهی معتبر که صلاحیت رسیدگی به تخلفات پژوهشی را دارد، موضوع باید به صورت کاملا محرمانه پیگیری شود، به طوریکه اشخاص غیرمرتبط از مطرح شدن احتمال آن یا بررسی های درحال انجام مطلع نشوند.



- **ماده ۵-۲:** دستکاری در تصاویر که به معنای هرنوع دستکاری در انواع عکسهای رادیولوژی، پاتولوژی، آزمایشگاهی، تصاویر میکروسکوپی و غیره است و منجربه فریب خوانندگان ازطریق نمایش تصاویر غیر واقعی یا القا وجود یافته های غیر واقعی درتصاویر میشود، مصداق فریبکاری تلقی شده و تخلف پژوهشی به حساب می آید.
- تبصره: دستکاری در پشت زمینه عکسها، پاک کردن یا اضافه کردن یک ویژگی خاص و یا دستکاری غیرمعمول و بیش ازحد در رنگها یا شفافیت عکسها، که به قصد فریب خوانندگان صورت میگیرد از مصادیق این عمل غیراخلاقی است.

- **ماده ۶-۲:** ارسال و انتشار همپوشان دستنوشته ها در یک مجله یا مجلات مختلف ممنوع است و تخلف پژوهشی محسوب میشود.
- تبصره ۱: ارسال دستنوشته ای که حاوی حجم قابل توجهی از اطلاعات یک مقاله ی منتشر شده یا در حال بررسی باشد، برای بررسی جهت انتشار به عنوان مقاله ی پژوهشی جدید نادرست است، حتی اگر به مقاله ی قبلی ارجاع داده باشد و یا مقاله ی قبلی به نویسندگان همین دستنوشته تعلق داشته باشد.
- تبصره ۲: تغییرات مختصر در ترتیب نام نویسندگان یا در عنوان مقاله یا در خلاصه مقاله نیز مجوز چاپ مجدد مقاله نمیباشد.
- تبصره ۳: اگر یک نشریه ی چاپی یا الکترونیک در حال بررسی یک دستنوشته برای انتشار آن باشد، ارسال همان دستنوشته به نشریه ی دیگر نادرست است.
- تبصره ۴: در مواردی که انتشار به صورت هم زمان چاپی و الکترونیک صورت می گیرد، هر دو نسخه چاپی و الکترونیک برای نوشتن منابع، باید یک آدرس واحد داشته باشند.

- تبصره ۵: اگرنویسندگان تصمیم بگیرند به هر دلیلی، دستنوشته ای را که در دست بررسی برای انتشار دریک نشریه است، برای نشریه ی دیگری ارسال نمایند، باید ابتدا انصراف خود را از انتشار آن به صورت کتبی به نشریه ی اول اعلام نمایند. این کار حداکثر تا پیش از اعلام پذیرش دستنوشته برای انتشار درنشریه ی اول، امکان پذیر است.
- تبصره ۶: اگر سردبیران چند نشریه تصمیم بگیرند که به طور مشترک مقاله ای را منتشر کنند، در صورتی که این اقدام در راستای تأمین سلامت جامعه باشد و نیز مراتب به طور شفاف به خوانندگان آن نشریات اطلاع رسانی شود، مشروط به تعیین تکلیف کلیه ی حقوق مادی و معنوی مرتبط، اینکار بلامانع است.
- تبصره ۷: چاپ یک مقاله به دو یا چند زبان مختلف در صورتی مجاز است که سردبیران همه مجلات ذینفع از روند مربوطه آگاهی و رضایت داشته باشند و به علاوه در مقاله دوم و بعد از آن به خوانندگان اعلام شود که مقاله قبلا یک یا چند بار به زبان/ زبان های دیگری منتشر شده است به همراه آدرس مقاله یا مقالات قبلی، سال چاپ و شماره صفحات مربوطه.

- تبصره ۸: در صورتیکه خلاصه مقاله قبلا در کنگره ها یا سمینارها به صورت شفاهی یا پوستر ارائه شده باشد، متن کامل مقاله را میتوان بعدا به چاپ رساند.
- در مواردی که کنگره مذکور خلاصه مقاله را در یک مجله علمی منتشر کرده باشد، لازم است که به مسؤولین مجله اطلاع رسانی کافی درمورد چاپ خلاصه مقاله شده باشد و اطلاعات مذکور به صورت شفاف در کنار مقاله اصلی به خوانندگان نیز منتقل شود.
- تبصره ۹: خلاصه مقاله ای که به همایش ارسال می شود، اگر قبلاً به صورت خلاصه یا مقاله ی کامل منتشر شده باشد، باید مراتب به اطلاع دبیر کنگره رسانده شود.

- **ماده ۷-۲:** تعارض منافع (Conflict of interest) عبارت است از وجود هرگونه منفعت مالی و غیرمالی که احتمال دارد نویسندگان را در اظهار صادقانه ی نظر خود تحت تأثیر قرار دهد.
- اگر چه وجود تعارض منافع به خودی خود ایرادی اخلاقی برای یک مقاله محسوب نمی شود، اما نویسندگان یک مقاله باید هرگونه تعارض منافع خود را که از نگاه مخاطبین پوشیده است به جز موارد بدیهی، درمتن یا انتهای متن مقاله به طور شفاف اعلام کنند. از جمله این موارد معرفی شفاف منابع تأمین هزینه های پژوهش و نگارش مقاله توسط نویسندگان میباشد.



- **ماده ۸-۲:** قرارداد بین پژوهشگران و حامیان مالی پژوهش نباید در بردارنده هر گونه شرطی مبنی بر منع اعلام تعارض منافع در مقاله و یا تعهدی برای حذف یا عدم انتشار یافته هایی که از نظر حمایت کننده ی پژوهش مطلوب نیستند، باشد. پژوهشگران موظفند از پذیرفتن چنین شروطی در زمان عقد قرارداد اجتناب کنند.
- تبصره: دلایلی نظیر حساسیت موضوع مورد مطالعه یا ایجاد تبعات منفی اجتماعی و ... نمی تواند مستند محدود کردن پژوهشگران در انتشار نتایج حاصل از پژوهش باشد، مگر اینکه کمیته اخلاق در پژوهش دانشگاهی مربوطه در زمان تصویب طرحنامه پژوهش، انتشار نتایج پس از انجام پژوهش را مشروط به اخذ مجوز مجدد از کمیته کرده و این شرط در زمان تصویب پژوهش توسط کمیته اخلاق دانشگاهی به صورت مکتوب به اطلاع پژوهشگر رسیده باشد. تصمیم کمیته اخلاق دانشگاهی برای ایجاد این محدودیت قابل اعتراض به کمیته ی ملی اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی است.

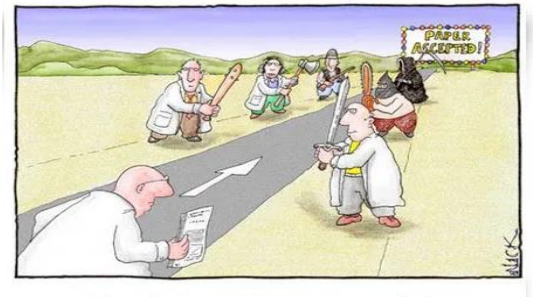
- **ماده ۹-۲:** انتشار نتایج حاصل از پژوهشها، پیش از آنکه درنشریات دارای مرورهمتا به چاپ رسیده باشند، از طریق رسانه های عمومی نادرست است، مگر در مواردیکه به واسطه ی اهمیت ویژه برای سلامت عمومی، انتشار تمامی یا بخشی از نتایج یک پژوهش از سوی مراجع سیاستگذار، ضروری دانسته شود.
- **ماده ۱۰-۲:** نویسندگان در انتخاب مجلات علمی برای انتشار مقالات خود دارای اختیار و آزادی عمل هستند و هرگونه اجبار افراد برای انتشار مقالات در مجلات خاص با اهدافی از جمله بالا بردن اعتبار مجلات علمی دانشگاه یا مؤسسه ممنوع است.
- **ماده ۱۱-۲:** لازم است هیات ممیزه، دبیرخانه های جشنواره های ملی/ بین المللی، هیات های جذب اعضای هیات علمی دانشگاهها و سایر موسساتی که بر اساس مقالات ارائه شده توسط افراد و موسسات به آنها درجه، رتبه، اعتبار و یا تشویقی میدهند، در مراحل ارزیابی و امتیازدهی خود، مقالات دریافت شده را از حیث رعایت استانداردهای اخلاق در نشر بررسی کنند.

- **ماده ۱۲-۲:** خرید خدماتی از قبیل نوشتن تمام یا قسمتی از متن دستنوشته، انجام مراحل ثبت و ارسال دستنوشته های تهیه شده برای مجلات، از شرکتهای ارائه دهنده ی خدمات پژوهشی به جز در مورد ترجمه متن مقالات به زبان دیگر و یا ویرایش ادبی متن نهایی ممنوع است.

نتیجه گیری



نتیجه گیری





رعایت استانداردهای اخلاقی در همه مراحل تحقیق از طراحی تا اجرا و انتشار نتایج، تضمین کننده تولید و ارائه شواهد واقعی، صحیح، دقیق و مفید به ذینفعان خواهد بود.

از توجه شما سپاسگزارم